

Ρωμαίους επίσης ξέρουμε, ότι άναβαν φωτιές στη γιορτή ενός άγροτικού θεού, και τις πηδούσαν. Στά πρώτα βυζαντινά χρόνια, από τον Ε΄ κιόλας αιώνα, έχουμε μαρτυρίες για πηδήματα σε γιορταστική φωτιά, και στον Ζ΄ αιώνα πιό έντονη μνεία για φωτιές, πού ανάβονταν κάθε πρωτομηνιά έξω από τά σπίτια. Ειδικά για τις φωτιές του "Αι-Γιάννη, συγκεκριμένη μαρτυρία παρουσιάζεται στη Δύση τον Ζ΄ και στο Βυζάντιο τον ΙΑ΄ αιώνα.

Δέν είναι λοιπόν μιά «άνόητη συνήθεια» ή φωτιά του "Αι-Γιάννη, ούτε μιά «είδωλολατρική ενέργεια», πού πρέπει νά κυνηγηθεί. Πρώτα - πρώτα δέν πρέπει νά χαρακτηρίζουμε «είδωλολατρικά» τά ά ν θ ρ ώ π ι ν α ξίθια, πολύ περισσότερο πού όλα έχουν κάπως προσκολληθεί στη χριστιανική λατρεία. "Όταν ο λαός μας μιλεί για «φωτιές» του "Αι-Γιάννη, σκέφτεται και τον προστάτη τους άγιο και πιστεύει πώς θά βοηθήσει κι εκείνος στη γεροσύνη και στον καθαρισμό πού πάμε ζητώντας. Χαρακτηριστικά είναι τά επικλητικά λόγια πού λέμε, όταν πηδάμε τή φωτιά. «"Αγιε μου Γιάννη, τό κεφάλι μου νά γιάνει!» ή: «"Αγιε μου Γιάννη, πέτρα στό κεφάλι μου, σίδερο στό πόδια μου, και δροσιά στό σώμα μου!». "Επειτα είναι ή μακρινή παράδοση τής φωτιάς των ήμερών αυτών, ή έποχική, όπως είπαμε, σκοπιμότητά της και, τό σπουδαιότερο, ή χαρά πού δίνει στους «πιστούς» της, πού δέν μās έπιτρέπουν νά τή σταματήσουμε. "Ενα ξίθιο πού κατάφερε τόσους αιώνες, παρ' όλες τις συχνές «πολεμικές», νά έπιζήσει, δέν είναι δικαίωμα τή δικής μας γενιάς νά τό σβήσει. "Εχουμε χρέος όχι μόνο νά τό ανεχόμαστε αλλά και νά τό βοηθήσουμε στις εκδηλώσεις του. Στην έποχή μας μάλιστα, μέ τον μηχανικό ρυθμό και τις πολύπλευρες υπερφροντίδες, είναι παρήγορη ή παρουσία ενός χαρούμενου και διαχρονικού έθιμου, πού ένώνει αιώνες και γενεές.

Οί φωτιές πού θ' αναφτουν αύριο τό βράδυ στις πολιτείες και στά χωριά μας θά είναι ένας συγκινητικός δεσμός του σήμερα μέ τό χθές. Τά μάτια των παιδιών, πού θά λάμπουν χαρούμενα μπροστά στις φλόγες, τά μάτια των μεγάλων πού θά τά παρακολουθούν στα πηδήματά τους, θά είναι μιά ώραλα παραδοσιακή προσοχή σε μιά σχεδόν πανανθρώπινη γιορτή. Δέν είναι μικρή δουλειά νά σκέφτεσαι, ότι ανάβοντας μιά μικρή φωτιά έξω από τό σπίτι σου, συνδέσαι μέ τους αιώνες πού πέρασαν, ξοτω και μέ τους κοντινούς σου προγόνους, καθώς και μέ πολλούς άλλους λαούς, πού τήν ίδια